

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 066 121/99-5020
Signatura: bf6cs103

Oblastní pracoviště č. 6
Okresní pracoviště Ústí nad Labem

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Ústí nad Labem, Karla IV. 1024 400 03 Ústí nad Labem, Karla IV. 1024
Identifikátor ředitelství:	600 085 538 IZO: 102 517 304
Ředitelka školy:	Mgr. Bohumila Plzáková
Zřizovatel:	Město Ústí nad Labem, Velká Hradební 8, PSČ 401 00
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Ústí nad Labem
Termín inspekce:	3. - 5. únor 1999
Inspektoři:	Mgr. Miroslav Hyška, Marta Dolinská, Mgr. Věra Heřmánková
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Povinná dokumentace školy, tematické plány učitelů školy, inspekční záznamy z hospitací, materiály ředitelky školy z oblasti řízení a kontroly, výkaz Škol V 3-01, organizační zajištění LVZ, dokumentace školní družiny.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní školu, která má právní subjektivitu, navštěvuje v tomto školním roce 467 žáků v jedenadvaceti třídách (z toho 10 tříd na prvním stupni). Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů Základní škola, na druhém stupni probíhá výuka vždy v jedné třídě ročníku podle učebního plánu s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů - 97 žáků (RVM). Součástí školy je i školní družina a školní jídelna. Hodnocení v níže uvedených bodech se vztahuje především k podmínkám a průběhu výchovně vzdělávací činnosti na 1. stupni, ve vybraných vyučovacích předmětech na 2. stupni (český jazyk, cizí jazyky, matematika, fyzika a hudební výchova) a k činnosti školní družiny.

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Budova školy je v provozu od roku 1932. Během posledních let byla provedena řada rekonstrukcí, v současné době je očekáváno dokončení výměny oken v zadním traktu školy. Na tom závisí i další navazující drobné úpravy.

Třídy 1. stupně jsou poměrně prostorné, kromě dvou vybavené starým nábytkem a magnetickými tabulemi. V některých jsou vzadu položeny většinou již zašlé a opotřebované koberce. Žáci druhého stupně využívají kromě kmenových učeben osm odborných učeben, tělocvičnu (školní aula je využívána též k výuce TV) a školní pozemek se skleníkem. Prostory jsou postačující pro realizaci vzdělávacího programu s výjimkou zázemí pro výuku tělesné výchovy, kde chybí školní hřiště pro plnění tem. celků lehká atletika. Fond učebnic je dostačující, je zpracován seznam používaných učebnic. Škola postupně nahrazuje starší učebnice ucelenými řadami, které jsou zpracovány podle vzdělávacího programu Základní škola, především z nakladatelství Prodos a Fortuna. Další materiály k procvičování na 1. stupni si po předchozí dohodě s rodiči hradí žáci ze svých prostředků. Také vybavení pomůckami a audiovizuální technikou je dostačující. Postupně se doplňuje videotéka a audiotéka. Ve třídách 1. stupně zatím nejsou žákům k dispozici různé encyklopedie, další populárně naučná literatura a jazykové příručky. Škola vlastní dobře vybavenou a využívanou učebnu výpočetní techniky, k dispozici jsou výukové programy pro většinu předmětů. Při nákupu učebnic, učebních pomůcek a dalšího vybavení vychází ředitelka školy z požadavků předmětových komisí školy.

Škola má pro realizaci zvoleného vzdělávacího programu dobré materiálně technické zázemí kromě školního hřiště. Fond učebnic a učebních pomůcek je promyšleně inovován.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Prostory školy jsou užívány se souhlasem okresního hygienika. Rozvrh hodin a přestávek je v souladu s příslušnými ustanoveními vyhlášky o základní škole. Většina tříd 1. stupně je dostatečně prostorných, žáci mají možnost využít o přestávce k relaxaci koberec, pokud je ve třídě. I třídy 2. stupně jsou dostatečně prostorné, vybavené převážně starším školním nábytkem. I když je postupně pořizován nový školní nábytek, bylo např. ve třídě IX. A zjištěno, že některé židle neodpovídají velikostí věku žáků. Tepelná pohoda je zajištěna v celé škole, světelné podmínky jsou v některých učebnách ze subjektivního hlediska nevyhovující (chybějící trubice, „hučení“ poškozených zářivek - některé třídy 1. st., učebna hudební výchovy). Tento dojem umocňuje řada vzrostlých stromů rostoucích v těsné blízkosti školní budovy. Prostory školy jsou pravidelně uklizeny. V hoření křídle, kde je umístěna většina tříd 1. stupně a školní družina, je ztížené větrání, neboť poškozené a zpuchřelé okenní rámy hrozí při otevírání vypadnutím. Většina tříd 1. stupně je funkčně vyzdobena, vystavené výtvarné a rukodělné práce žáků svědčí o invenci vyučujících, příjemné prostředí dotváří květinová výzdoba. Někteří učitelé, aby zlepšili prostředí své třídy, pomáhali při přelakování lavic. Učebny 2. stupně včetně odborných jsou přiměřeně vyzdobeny. Tam, kde probíhá rozšířená výuka matematiky, je přehled učiva matematiky trvalou součástí úpravy nástěnek ve třídách. Výzdoba působí motivačně a je ve výuce využita.

Zařazování relaxačních a oddechových momentů nebylo dodržováno ve všech třídách 1. stupně, a to i přes viditelnou únavu žáků. Stejně tak v některých třídách nebyla věnována dostatečná pozornost psychohygieně psaní.

Pitný režim je zajištěn, k dispozici jsou dva nápojové automaty (teplé i studené nápoje), které jsou instalovány v přízemí školy. Nápoje nabízí i školní bufet, který funguje v přízemí školy v režii školní jídelny. Pitný režim na 1. stupni si zajišťují většinou žáci sami. Stravování žáků zajišťuje školní jídelna v přízemí školy.

Velmi dobré podmínky mají žáci během přestávek k pohybové relaxaci na prostorných chodbách školy, v létě také na školní zahradě.

Rozvrh a přestávky jsou stanoveny a dodržovány, estetická úroveň školy je na dobré úrovni, pitný režim je zajištěn. Určitá omezení vyplývají ze stavu budovy, stav oken na 1. stupni může ohrozit bezpečnost žáků. Celkově lze školu v této oblasti hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výuku na 1. stupni zajišťuje deset vyučujících, kteří získali předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Pouze 5 % odučených hodin je zajištěno učiteli ze druhého stupně (cizí jazyky a tělesná výchova).

Na druhém stupni zajišťuje výuku 20 učitelů včetně ředitelky školy a jejího zástupce, 75 % z nich získalo potřebnou odbornou i pedagogickou způsobilost, jejich využití je efektivní. Dva učitelé anglického jazyka (zajišťují výuku na prvním i druhém stupni) dokončují studium 5. ročníku pedagogické fakulty. Tři vyučující získali odbornou a ped. způsobilost pro 1. stupeň ZŠ, z toho dvě vyučují poloviční úvazek. Na škole chybí aprobovaná vyučující výtvarné výchovy. Výuku německého jazyka zajišťuje jedna vyučující, která získala všeobecnou státní zkoušku na jazykové škole, ostatní absolvovaly rozšiřující kurs německého jazyka. Celkově je na druhém stupni odučeno 75 % hodin učiteli s příslušnou aprobací.

Ředitelka školy věnuje pozornost i věkovému složení pedagogického sboru. Činnost školní družiny zajišťují tři vychovatelky s příslušnou pedagogickou a odbornou způsobilostí.

Výuka je zajištěna převážně odborně i pedagogicky způsobilými učiteli, personální podmínky školy lze hodnotit jako nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Vyučující hospitovaných předmětů na 1. stupni mají zpracovány tematické plány, které mají různou kvalitu. Na základě kontroly tematických plánů, zápisů v třídních knihách a provedených hospitací lze usoudit, že osnovy navštívených předmětů jsou plněny. V některých třídách nelze plnění osnov ve čtení a literární výchově objektivně posoudit, neboť vyučující nemají pro tuto složku českého jazyka zpracovány tematické plány a zápisy v třídních knihách nejsou ve všech případech dostatečně vypovídající. I na druhém stupni ZŠ mají učitelé zpracovány tematické plány, kopie předávají ředitelce školy. Problematika plnění učebních osnov je i náplní jednání pedagogické rady školy, naposledy 25. 1. 1999. Během hospitací ČŠI na druhém stupni nebylo zjištěno neplnění učebních osnov.

Učební osnovy jsou na škole plněny, u literární výchovy v některých třídách na prvním stupni nelze tuto skutečnost ověřit.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

1. stupeň (český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda)

Všechny hodiny byly včetně tabule a dalších pomůcek předem připraveny a s jedinou výjimkou byly jednotlivé činnosti dobře naplánovány a rozvrženy. Někdy se stalo, že méně času zbylo na závěrečnou rekapitulaci a utřídění probraného učiva. Z pomůcek byly využívány kartičky, obrázky, manipulační atlas zvířat, v jednom případě magnetofon.

Základní organizační formou výuky v navštívených třídách bylo hromadné vyučování. V hodinách zaměřených na procvičování a opakování bylo pamatováno na aplikace různých hledisek a příkladů, společná práce se střídala se samostatnou a žáci měli dostatek prostoru pro vlastní činnost. V matematice měly vyučující pro rychlejší žáky připraveny další úkoly.

Příjemnou atmosférou, aktivitou a přístupem žáků vynikala hodina matematiky ve 2. ročníku a českého jazyka v 1. ročníku. V obou třídách vyučující žáky velmi dobře motivovaly, používaly pozitivní hodnocení, nenásilně vkládaly relaxační chvílky, využily k výuce celý prostor třídy. Aktivita a kázeň žáků klesaly v hodinách, kde řešením úkolu byl zaměstnán jeden žák u tabule a ostatní nebyli do výuky aktivně zapojeni. Hodiny prvouky a přírodovědy měly klasickou stavbu (frontální opakování, výklad, popř. zápis a stručné shrnutí učiva). Přestože výklad byl částečně spojen s kladením otázek, zapojení žáků do vyučovacího procesu s využitím jejich vlastních zkušeností bylo nepatrné. Tento způsob výuky neodpovídá pojetí vzdělávacího programu, kde je osvojování nových poznatků postaveno na neverbalistickém principu, respektování regionálního principu a na tvořivém zapojování žáků do výuky. Plně v kompetenci učitele je i přeskupování jednotlivých témat. Úpravě sešitů je věnována pozornost, domácí úkoly jsou zadávány pravidelně.

Přes ujednání metodických orgánů nemají vyučující v českém jazyce jednotný přístup k práci s chybou při žakovských opravách.

Podmínky a průběh výchovně vzdělávací činnosti jsou na 1. stupni hodnoceny celkově jako spíše nadprůměrné.

2. stupeň

Český jazyk

Výuka českého jazyka vychází z dobře zpracovaných tematických plánů. Všechny hodiny byly promyšleně připravené, důraz je kladen na práci žáků. Stavba hospitovaných hodin byla klasická, převážně se střídala frontální výuka se samostatnou prací žáků. Atmosféra v hodinách byla pracovní, žáci se sami pokoušejí formulovat závěry, nebojí se vyjádřit svoje názory. Ne všichni žáci však zvládají tempo celé hodiny, chybí zařazení relaxační chvílky. Z toho také pramení případné projevy nezájmu a nekázně.

Žáci jsou zvyklí pracovat se slovníky a jazykovými příručkami, efektivně je pracováno s učebnicemi.

Úroveň hospitovaných hodin českého jazyka hodnotí ČŠI jako nadprůměrné.

Cizí jazyky

Škola nabízí žákům anglický a německý jazyk, žáci jsou děleni do skupin, přihlíží se ke jejich znalostem a schopnostem. Výuka probíhá částečně v odborné učebně, k dispozici jsou též využívané výukové programy v učebně výpočetní techniky.

Hospitované hodiny byly připravené, výuka byla vedena částečně v cizím jazyce. Průběh hodin byl pestrý, vhodně bylo použito tabule, různých pomůcek a audiovizuální techniky. V hodinách anglického jazyka je ve vyšších ročnících ponechána žákům určitá volnost, při absenci důsledné kontroly a zpětné vazby však u některých žáků dochází k neplnění úkolů (zjištěno i při namátkové kontrole sešitů). Kladně lze hodnotit zaměření na komunikativní dovednosti žáků (mezi sebou, porozumění textu z magnetofonu a pod.).

Hospitované hodiny cizích jazyků hodnotí ČŠI jako spíše nadprůměrné.

Matematika a fyzika

V hospitovaných hodinách převažoval frontální způsob výuky, nejčastěji je uplatňována metoda řízeného rozhovoru. Samostatná práce žáků byla uplatňována ojediněle. Všechny hospitované hodiny měly stanoven jasný cíl, který se téměř vždy podařilo splnit. U vyučujících s kratší pedagogickou praxí veškerá podněcující činnost vycházela ze strany učitele, malá pozornost byla věnována zpětnovazební informaci

o výsledku učení, i práce s chybou byla často opomíjena. V důsledku toho pak ve třídě vznikají místa neklidu a klesá pozornost žáků. I při frontálním způsobu výuky byla zvláště v matematice (vyučující s delší praxí) zaznamenána vysoká efektivita práce žáků. ***Tyto hodiny ČŠI hodnotí jako vynikající.*** Pozitivním zjištěním je, že ve všech hodinách vládla příjemná atmosféra, žáci jsou vedeni ke správné matematické terminologii i frazeologii. Často byla v hodinách uplatňována metoda názornosti. ČŠI doporučuje věnovat zvýšenou pozornost hodnocení práce v hodině, využití dílčího pozitivního hodnocení k motivaci žáků. Obsah výuky častěji demonstrovat na příkladech ze života žáků.

U vyučujících s kratší pedagogickou praxí se v hodinách vyskytovaly malé didaktické i metodické chyby, tyto hospitované hodiny hodnotí ČŠI jako průměrné, ostatní jako vynikající.

Hudební výchova

Hospitované hodiny měly stanoven zřejmý cíl a byly připravené. Hodiny jsou zaměřeny na aktivní vokální, poslechové a částečně instrumentální činnosti. Kladně lze hodnotit důraz učitelů na hygienu při zpěvu a velmi dobré výkony žáků v šestém ročníku (dvojhlasy zpěv). Učitelé mají přirozenou autoritu, určité metodické nedostatky při společném zpěvu v osmém ročníku pramenily z menších zkušeností ve zvládnutí instrumentálních a dirigentských dovedností vyučující.

Pro výuku jsou vytvořeny velmi dobré materiální podmínky, výuka probíhá v odborné učebně.

Úroveň hospitovaných hodin koresponduje s odborností učitelů. Celkově lze hodnotit výuku hudební výchovy jako průměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Život školy se řídí kvalitně zpracovaným (srpen 1998), veřejně přístupným školním řádem, který přehledně stanoví práva i povinnosti žáků. V tomto školním roce začala skupina žáků připravovat denní krátké vysílání školního rozhlasu a zároveň připravují školní časopis (zatím dvě čísla ročně). Promyšleně jsou využívány akce Mládež a kultura.

Chování žáků se v době inspekce jeví jako bezproblémové, žáci vystupují otevřeně. Ze záznamů pedagogických rad je zřejmý vyrovnaný počet pochval a opatření k posílení kázně. Značné rozdíly jsou mezi jednotlivými třídami. Z průběhu hospitací na 2. stupni lze vyvodit, že konkrétní projevy nekázně vyplývají z nedostatku aktivnějšího zapojení žáků do práce a zařazování vhodných relaxačních činností.

Je zpracován program prevence problémových jevů. I když problémy zatím nebyly zaznamenány, je realizován kvalitní program protidrogové prevence, žákům je k dispozici schránka důvěry. Ve spolupráci s Městskou policií v Ústí nad Labem škola zpracovala projekt „Zdravý životní styl“ - s preventivním zaměřením proti kriminalitě a toxikomanii.

Škola vytváří prostor pro individuální rozvoj osobnosti žáka již zvoleným vzdělávacím programem. Více než třetina žáků navštěvuje nabízené nepovinné předměty, sedmdesát žáků je zapojeno v zájmových kroužcích, které škola sama organizuje. Je realizován i plán práce s dětmi se specifickými poruchami učení.

Žáci prokazovali dobré výsledky školní práce, na 1. stupni se snažili aktivně zapojovat do vyučovacího procesu, pokud k tomu měli příležitost. V hodinách hodnocených jako nadprůměrné zvládali značné množství úkolů. Ze záznamů pedagogické rady je zřejmý pozitivní přístup ke klasifikaci. Za 1. pololetí prospěla na druhém stupni více než jedna třetina žáků s vyznamenáním (ve třídách s RVM prospělo s vyznamenáním 58 % žáků),

pouze dva propadli. Svoje výsledky škola ověřuje i zapojením do celosvětového výzkumného úkolu, který je zaměřen na výuku matematiky. Úkol řídí univerzita v Exeteru (Velká Británie). Tento trend úspěšnosti vyplývá i z trvalých úspěchů žáků školy v olympiádách a soutěžích na okresní i regionální úrovni.

V oblasti rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, osobních kompetencí, hodnotových orientací a postojů lze školu hodnotit jako nadprůměrnou.

7 Hodnocení činnosti školských zařízení

Školní družina

Ve třech odděleních školní družiny je zapsáno 70 žáků. ŠD je v provozu od 5.45 hod. ráno do 17.00 hod. odpoledne. Po 15. hodině, kdy odchází většina dětí, je v provozu jedno oddělení. Kromě běžné činnosti vyvíjejí v rámci školní družiny činnost dva zájmové útvary (kroužek hry na kytaru a kroužek ručních prací). Jednou týdně odpoledne má ŠD vyhrazenou tělocvičnu. Koordinací práce jednotlivých oddělení je pověřena jedna z vychovatelek. Plán činnosti je konkrétní a obsahuje i výčet společných akcí.

Prostorové podmínky dvou oddělení jsou velmi dobré. Třetí oddělení je umístěno v "domečku" vedle školy, kde je současně školní kuchyňka. Přidělená místnost je pro zapsaný počet dětí z psychohygienického hlediska nevyhovující, neumožňuje provádění jakýchkoliv pohybových aktivit. Podle vyjádření ředitelky školy a vychovatelky odcházejí mnohé děti ze školní družiny po obědě, takže nedochází k tomu, aby jich byl odpoledne plný počet. V případě potřeby mají k dispozici kmenovou učebnu 1. ročníku. Materiální vybavení včetně audiovizuální techniky se v porovnání s předchozími léty zlepšilo. Zápisy v kontrolovaných Přehledech výchovné práce (1. oddělení) svědčí o tom, že se přiměřená pozornost věnuje všem výchovám, důraz je kladen na pobyt venku a pohybové činnosti. K pobytu venku a k vycházkám využívají vychovatelky nejbližší okolí školy.

Dokumentace školní družiny je vedena přehledně v souladu s vyhláškou o školních družinách a školních klubech..

Až na zmíněné výhrady k prostorovým podmínkám je celkové zajištění dostačující a školní družina umožňuje zapsaným žákům účelné trávení volného času.

8 Další zjištění

Lyžařský výcvik žáků

Lyžařského výcviku žáků se ve dnech 31. 1. - 7. 2. 1999 zúčastnilo 36 žáků, převážně ze sedmých ročníků (doplněno o žáky vyšších ročníků - v minulém roce výcvik znemožněn klimatickými podmínkami), v rekreačním zařízení v Nových Hamrech.

Ředitelka předložila přihlášky žáků se souhlasem rodičů, dále organizační směrnici k zajištění výcviku (program, personální zajištění, BOZ, pracovně právní a ekonomické zajištění) ve smyslu metodického pokynu MŠMT ČR čj. 24799/93-50. Instruktoři splňovali podmínky dle pokynu MŠMT ČR čj. 25 861/93-50. Schválený program byl promyšleně sestaven, odpočinkový půldenní program byl zařazen.

Lyžařský výcvik žáků byl připraven a organizačně zajištěn v souladu s platnými metodickými pokyny.

Dopravní výchova

Dopravní výchově se na 1. stupni věnuje pozornost v rámci jednotlivých předmětů, především prvouky a vlastivědy. Svědčí o tom zápisy v třídních knihách, ale i obrazový materiál umístěný v některých třídách. Také školní družina má ve svém plánu práce zahrnutá témata z oblasti dopravní výchovy. Škola se účastní výtvarných soutěží s dopravní tematikou.

I na druhém stupni se problematikou dopravní výchovy zabývají žáci v rámci výuky v jednotlivých předmětech. Samostatně tato problematika není řešena.

Výuka dopravní výchovy je zajištěna v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů na prvním i druhém stupni.

ZÁVĚRY

Škola má pro realizaci zvoleného vzdělávacího programu solidní materiálně technické podmínky, velmi dobré personální podmínky. Negativem je chybějící školní hřiště a havarijní stav některých oken. Celkově lze školu hodnotit ve sledované oblasti jako spíše nadprůměrnou.

Doporučení:

- projednat se zřizovatelem urychlené řešení výstavby školního hřiště,
- pravidelně kontrolovat stav umělého osvětlení ve třídách,
- na 1. stupni používat alternativní metody výuky,
- zpracovat na 1. stupni tematické plány pro všechny složky českého jazyka, do třídních knih zapisovat i probírané učivo z literární výchovy,
- na 1. stupni respektovat v českém jazyce dohodu vztahující se ke způsobu psaní žákovských oprav v českém jazyce,
- důsledně dbát na dodržování psychohygieny psaní a správného držení psacího náčiní,
- projednat s pedagogickým sborem využití výchovných opatření v návaznosti na klasifikaci chování na druhém stupni vzhledem ke značným rozdílům mezi třídami.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Mgr. Miroslav Hyška v. r.

členové týmu Marta Dolinská v. r.

Mgr. Věra Heřmánková v. r.

V Ústí nad Labem

dne 18. února 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 22. února 1999

Podpis ředitelky školy Plzáková v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	5. března 1999	066 186/99-5020
Školský úřad:	5. března 1999	066 187/99-5020

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-----	-----	nebyly doručeny připomínky